

185/1948 Sb. Zákon

ze dne 19. července 1948

O zestátnění léčebných a ošetrovacích ústavů a o organizaci státní ústavní léčebné péče.

Vyhlášeno dne 3. srpna 1948, datum poslední novelizace 1. ledna 1952

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

ČÁST I.

Zestátnění léčebných a ošetrovacích ústavů.

§ 1.

Léčebnými a ošetrovacími ústavy se podle tohoto zákona rozumějí zdravotnická zařízení, ve kterých se poskytuje osobám nemocným nebo na zdraví ohroženým ústavní péče vykonávaná lékařem nebo za jeho dozoru odborně školenými pomocnými silami a záležející ve vyšetřování, léčení a ošetření.

§ 2.

(1) Do vlastnictví státu přechází dnem 1. ledna 1949 všecken majetek, který slouží nebo jest určen k provozu léčebných a ošetrovacích ústavů s výjimkou majetku nositelů veřejnoprávního sociálního pojištění.

(2) Majetek sloužící nebo určený k provozu léčebných a ošetrovacích ústavů, který je částí majetkových podstat národních podniků, vyjme příslušný ministr v dohodě s ministry zdravotnictví a financí z majetkové podstaty těchto podniků a ministr zdravotnictví použije tohoto majetku při začlenění dotčených ústavů do organizace ústavů státních (§ 9).

(3) Ministerstvo zdravotnictví vyhlásí s účinkem doručení v Úředním listě, které ústavy a který majetek byly zestátněny tímto zákonem.

(4) Přechod nemovitostí a knihovních práv na československý stát (státní správu zdravotní) zapíše knihovní soudy do veřejných knih na návrh ministerstva zdravotnictví s odvoláním na tento zákon.

§ 3.

(1) Stát vstupuje ke dni zestátnění majetku v závazky k němu náležející. Do závazků, podle nichž má majetková

podstata nebo provozní zařízení zestátněného majetku přejít po dni počátku účinnosti tohoto zákona na třetí osobu, stát nevstupuje. Za závazky náležející k zestátněnému majetku se nepokládají osobní daně, dávky a poplatky bývalého vlastníka, a zestátněná majetková podstata ani stát za ně neručí. Osobními daněmi a dávkami se rozumějí zejména daň důchodová, válečný příspěvek, daň rentová přímo vybíraná, daň z majetku podle vládního nařízení ze dne 16. prosince 1942, č. 410 Sb., o dani z majetku, majetkové dávky podle zákona ze dne 15. května 1946, č. 134 Sb., o dávce z majetkového přírůstku a o dávce z majetku, a mimořádné dávky podle zákona ze dne 31. října 1947, č. 185 Sb., o mimořádné jednorázové dávce a mimořádné dávce z nadměrných přírůstků na majetku. Způsob úhrad těchto osobních daní a dávek stanoví ministerstvo financí vyhláškou v Úředním listě.

(2) U závazků, které jsou hospodářsky neodůvodněné, počítajíc v to závazky ze služebních smluv, zaručujících zaměstnancům nepřiměřeně vysoké platy, zaopatřovací požitky, odbytné nebo pod., může se stát domáhati zrušení nebo jiné přiměřené úpravy. Nedojde-li o tom k dohodě, rozhodne rozhodčí soud zřízený podle zákona ze dne 21. listopadu 1946, č. 228 Sb., o rozhodčích soudech pro úpravu některých závazků národních podniků.

§ 4.

(1) Je-li zestátněný majetek ke dni zestátnění předlužen, může státní zdravotní správa požádat soud, aby do výše obecné ceny aktiv předluženého majetku ke dni zestátnění upravit uspokojení závazků, patřících k tomuto majetku, určil jejich splatnost.

(2) Věřitelé jsou povinni na vyzvání soudu vyhlášené v Úředním listě ve lhůtě soudem stanovené přihlásiti své nároky k řízení o návrhu podle odstavce 1; neučiní-li tak, jejich nároky proti státu zanikají.

(3) Úprava podle odstavce 1 se provede takto:

a) nedotčeny zůstávají závazky vyplývající z nároků věřitelů na vyloučení z podstaty zestátněného majetku, pokud takovéto nároky nezanikly zestátněním;

b) nedotčeny zůstávají též závazky, vyplývající z nároků věřitelů, majících právo na oddělené uspokojení z určité věci, pokud jsou kryty její hodnotou;

c) ostatní závazky, které podle pořadí jim příslušejícího [písm. d)] nebudou plně kryty rozdílem mezi obecnou cenou aktiv zestátněného majetku a hodnotou závazků, které podle ustanovení písm. a) a b) zůstanou nedotčeny, se uspokojí poměrně. Za takovéto závazky se pokládají také závazky uvedené pod písm. b), pokud nejsou kryty způsobem tam uvedeným;

d) závazky, na něž se vztahují ustanovení písm. c), se zařazují podle pořadí do čtyř tříd. Do první třídy náležejí náklady řízení, do druhé až čtvrté třídy náležejí závazky, které podle obdoby konkursního řízení náležejí do první až třetí třídy. Závazky téže třídy mají mezi sebou stejné pořadí.

(4) Pokud závazky podle pořadí jim příslušejícího nebudou uspokojeny úpravou podle odstavce 3, nepůsobí proti státu. Úprava závazků podle odstavce 3 působí toliko proti státu.

(5) Zákonem budou vydány podrobné předpisy o příslušnosti soudní, o řízení podle předchozích odstavců, o jeho účincích na promlčení pohledávek, na spory, na exekuční a konkursní řízení a na právo na oddělené uspokojení a o způsobu, jak se zjišťují nároky věřitelů.

§ 5.

- (1) Stát může odporovati právním jednáním, která vykonal po 27. říjnu 1945 vlastník zestátněného majetku v úmyslu poškoditi nebo ztížiti zestátnění nebo zavléci ve svůj nebo cizí prospěch majetkové hodnoty.
- (2) Odporovati lze do dvou let od zestátnění majetku. Jinak platí přiměřeně ustanovení odpůřčího řádu, vydaného zákonem ze dne 27. března 1931, č. 64 Sb., kterým se vydávají řády konkursní, vyrovnací a odpůřčí.
- (3) Právní jednání o převodu majetku, na který by se vztahoval tento zákon, nebo o převodu kapitálových účastí na společnostech, jejichž majetek se zestátnňuje podle tohoto zákona, pokud byla uzavřena 6 měsíců přede dnem vyhlášení tohoto zákona, jsou platná jen, schválí-li je ministerstvo zdravotnictví. O schválení nutno žádati do 31. března 1949, jinak se má za to, že schválení nebylo uděleno.

§ 6.

- (1) Za majetek zestátněný podle tohoto zákona, s výjimkou majetku svazků lidové správy, majetku sloužícího provozu dosavadních veřejných nemocnic provozovaných podle zákona ze dne 5. března 1888, č. 19 č. z. z., kterým se upravují právní poměry v. v. nemocnic v Čechách, nebo provozu všeobecné nemocnice v Praze, přísluší náhrada ve výši obecné ceny majetku. Od obecné ceny se odečtou podpory poskytnuté vlastníku nebo provozovateli nebo jejich právním předchůdcům z veřejných prostředků nebo z prostředků nositelů veřejnoprávního sociálního pojištění na stavební a nestavební investice. Ministerstvo zdravotnictví může rozhodnouti, že se od obecné ceny odečte hodnota darů a odkazů, poskytnutých vlastníku nebo provozovateli nebo jejich právním předchůdcům ve prospěch zestátněného ústavu. Jinak platí o náhradě přiměřeně ustanovení §§ 7 až 11 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků, ve znění zákona ze dne 28. dubna 1948, č. 114 Sb. (dále jen „dekret“).
- (2) Stát uhradí Fondu znárodněného hospodářství náklady spojené s poskytnutím náhrady za majetkové podstaty zestátněné podle tohoto zákona, a to podle plánu, na němž se dohodnou ministři zdravotnictví a financí.
- (3) Za majetek uvedený v § 2, odst. 2 se národnímu podniku náhrada neposkytuje.

§ 7.

- (1) Zaměstnanci zestátněných ústavů přecházejí dnem zestátnění do služeb státu a zařadí se podle příslušných předpisů o státních zaměstnancích; zařazení provede ministerstvo zdravotnictví v dohodě s ministerstvy vnitra a financí.
- (2) Vláda vydá nařízením předpisy o zhodnocení předchozí služební činnosti zaměstnanců převzatých státem, při čemž může stanoviti odchylky z ustanovení odstavce 1 až do provedení všeobecné úpravy platů zaměstnanců státních léčebných a ošetrovacích ústavů.

ČÁST III.

Závěrečná ustanovení.

§ 14.

Právní jednání, písemnosti a úřední úkony, kterých je třeba k provedení části I a k úpravě organizace ústavů podle části II, jsou osvobozeny od daní, poplatků a dávek za úřední úkony ve věcech správních.

§ 15.

Jednání příčí se ustanovením tohoto zákona nebo předpisů podle něho vydaných trestá okresní národní výbor, nejde-li o čin přísněji trestný, pokutou do 100.000 Kčs nebo trestem na svobodě do jednoho roku. Zároveň s pokutou se vyměří pro případ nedobytnosti náhradní trest na svobodě podle míry zavinění do jednoho roku. Vyměří-li se oba tresty zároveň, nesmí trest na svobodě spolu s náhradním trestem na svobodě přesahovati dobu jednoho roku.

§ 16.

O zatímní správě zestátněných a konfiskovaných léčebných a ošetrovacích ústavů platí přiměřeně ustanovení §§ 12 a 13 zákona č. 125/1948 Sb.

§ 17.

Dokud nenabude účinnosti zákon předvídaný ustanovením § 176, odst. 3 ústavy Československé republiky, přísluší působnost, vyhrazená tímto zákonem krajským národním výborům, zemským národním výborům, na Slovensku pověřenectvu zdravotnictví.

§ 18.

(1) Ustanovení tohoto zákona s výjimkou části II se vztahují i na vojenské léčebné a ošetrovací ústavy; působnost, která podle ustanovení části I přísluší ministru (ministerstvu) zdravotnictví, náleží u vojenských léčebných a ošetrovacích ústavů ministru (ministerstvu) národní obrany.

(2) Organizace, správa a provoz vojenských léčebných a ošetrovacích ústavů se řídí zvláštními předpisy.

(3) Vojenské léčebné a ošetrovací ústavy mohou poskytovatí ústavní péči i osobám, na které se nevztahuje vojenská nemocenská péče. Osobám podléhajícím vojenské nemocenské péči může býti poskytnuta ústavní péče v civilních státních léčebných a ošetrovacích ústavech. Rozsah a úhradu ústavní péče poskytované podle tohoto odstavce stanoví ministerstvo zdravotnictví v dohodě s ministerstvy národní obrany, sociální péče a financí. Povaha a rozsah této péče se řídí výlučně zdravotním stavem ošetrované osoby; je proto zakázáno rozdělovati ošetrované osoby do t. zv. tříd nebo poskytovatí přednostní ústavní péči podle výše úplaty.

§ 19.

Zrušuje se platnost, po případě použitelnost všech předpisů, které odporují tomuto zákonu.

§ 20.

Ustanovení tohoto zákona se použije i na případy zestátnění léčebných a ošetrovacích ústavů, provedené podle jiných předpisů po 1. lednu 1948.

§ 21.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedou jej ministři zdravotnictví, sociální péče, národní obrany, vnitra a financí v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Nosek v. r.,

též za ministra arm. gen. Svobodu

Dr. Dolanský v. r.

Kliment v. r.

za ministra Erbana

Plojhar v. r.